

[Svend Jørgensen.]

„Andelsbladet“ for 9. februar d. å., og ikke mindst den højtærede handelsministers udtalelser her i det høje ting ved lovforslagets forelæggelse er betegnende; det var jo en direkte opfordring til det danske landbrug til nøje at overveje tanken om at lade landbruget overtage disse fabrikker som andelselskaber.

I forbindelse med dette spørgsmål vil jeg gerne ligesom den ærede ordfører for venstre gøre opmærksom på en enkelt bestemmelse i lovforslagets § 2. Det er bestemmelsen om, at tilladelse til sukkerfremstilling og raffinering af sukker kun kan gives til *bestående* fabrikker og raffinaderier og kun for perioder på ikke over 10 år. Det må erkendes, at denne bestemmelse også findes i de foregående love, men disse vedtoges kun for et år ad gangen, og det gør en væsentlig forskel. Der har ikke i udvalget været forhandlet om dette spørgsmål, og det er måske en fejl. Når nu koncessionen forlænges til at være 10-årig, og sukkersaftproduktionen skal overgå til den egentlige sukkerfabrikation, rejser der sig forskellige praktiske spørgsmål, hvis løsning trænger sig på, f. eks. vedrørende visse jyske saftstationers fremstilling af sukkersaft og deres fremtid. Der kan måske, som det også blev anført af det ærede medlem hr. Kr. Kristensen, i forbindelse med denne paragraf blive tale om visse dispensationer af den højtærede minister.

Det skal erkendes, at der i dag ikke er megen realitet i at foreslå, at De danske Sukkerfabrikker skulle gøres til et andelselskab, selvom tanken dog har været genstand for drøftelse i rigsdagsudvalget; og når nu loven om en 10-årig koncession er vedtaget, bliver der måske endnu mindre anledning til at drøfte denne tanke.

Spørgsmålet om den 10-årige koncession er jo i det hele taget det primære i dette lovforslag. Ønsket om en sådan koncession til afløsning af de hidtil 1-årige ordninger er fremsat gang på gang fra fabrikernes side, og i fjor erklærede de politiske partier sig da også villige til at imødekomme dette ønske; når loven igen skulle til behandling. Men da dette løfte var afgivet, dukkede pludselig en hel række andre ønsker op, f. eks. udvidelse af aktiekapitalen, friaktier, lempelig beskættning af disse friaktier, større aktieudbytte, konsolideringsfond, større afskrivninger, klausul med hensyn til fremtidig prisudvikling o. s. v., alle de krav, der fandt udtryk i det notat, som sukkerfabrikkerne i efteråret tilstillede den højtærede minister, og som har dannet udgangspunkt for de lang-

varige forhandlinger, der gennem flere faser har ført til det forlig, som danner basis for nærværende lovforslag.

Det radikale venstre gav fuld tilslutning til kravet om en 10-årig koncession som forudsætningen for en hårdt tiltrængt rationalisering af selve sukkerfabrikationen, af aflæsningsforhold, pålæsningsforhold for roeffald o. s. v. Vi gav også tilslutning til det af den højtærede minister og udvalget udarbejdede foreløbige forslag, der var tænkt som et forhandlingsgrundlag under de fortsatte drøftelser med fabrikernes repræsentanter. Derimod kunne vi, som det er nævnt af de ærede foregående ordførere, ikke gå med til det forlig, den højtærede handelsminister senere indgik med fabrikkerne. Når man nu i venstres presse på Lolland-Falster angriber specielt mig så hårdt, fordi jeg gik imod dette forlig, vil jeg dertil sige, at venstre i stedet for at angribe mig burde takke mig. Det faktiske forhold er jo nemlig dette, at hvis jeg dengang var gået med, havde vi ikke opnået de to meget betydelige fordele, som det endelige forlig indebar, og som de ærede ordførere for det konservative folkeparti og venstre glædede sig så meget over, nemlig sukkersaftens overflytning fra B-produktion til A-produktion og nedsættelse af forrentningen af særkontoen fra 4½ til 3½ pct. Det er dog håndgribelige forbedringer at pege på, og disse kom først med i anden omgang — det ved de ærede ordførere særdeles vel. Hvad er det så for noget snak at komme med, at der ikke er opnået noget ved den radikale modstand?

Venstres ordfører, det ærede medlem hr. Kr. Kristensen, erkender jo også nu, at det sidste forlig betyder mere rene linier, og det glædede han sig over. Det er da også værd at notere sig, og det var ikke næit, om vi var standset op ved det første forlig, det beder jeg det ærede medlem hr. Kr. Kristensen erindre.

Når vi ikke kunne gå med til det første forlig, skyldtes det flere forskellige forhold, af hvilke altså en del heldigvis ændredes i det endelige forlig, men det skyldtes, som det også er nævnt gentagne gange af de foregående talere, især eet forhold: særkontoen på de så meget omtalte 20 mill. kr. Vi hævdede og hævder stadig, at vel har fabrikkerne juridisk ret til disse penge, og det har vi heller ikke anfægtet, men den moralske ret kan i høj grad drages i tvivl. Hvad er nemlig sandheden om disse penge? Det er den ganske enkle, at de er tjent på biproduktioner i ly af koncessionen som følge af ekstraordinære forhold og også i